

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

DENKTAŞ NAKLİYAT TURİZM LTD. ŞTİ. BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2013/3963

Karar Tarihi : 15/10/2015

Başkan : Alparslan ALTAN

Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Celal Mümtaz AKINCI

Raportör : Bahadır YALÇINÖZ

Başvurucu : Denктаş Nakliyat Turizm Ltd. Şti.

Vekili : Av. Serhat TEPE

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Habur Gümrük Müdürlüğüne tesis edilen işlemin iptali talebiyle açılan davanın süre aşımı yönünden reddedilmesi nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 7/6/2013 tarihinde Mersin 2. İdare Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm İkinci Komisyonunca 10/10/2013 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 5/1/2015 tarihinde, kabul edilebilirlik ve esas incelemenin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Adalet Bakanlığına (Bakanlık) başvuru konusu olay ve olgular bildirilmiş, başvurunun bir örneği görüş için gönderilmiştir. Bakanlık 5/2/2015 tarihli yazı ile görüşünü Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Bakanlığın görüş yazısı 17//2/2015 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiş, başvurucu 23/2/2015 tarihli yazı ile karşı beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru dilekçesi ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Habur Gümrük Müdürlüğüne başvuru şirket adına Habur Gümrük Müdürlüğünde tescilli transit beyannameleri muhteviyatı eşyanın tesliminde meydana gelen eksiklikle ilgili olarak 69.605 TL tutarında gümrük vergisi ve resimlerinin on gün içinde ödenmemesi durumunda 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 198. maddesi uyarınca, eşyanın alıcısı tarafından verilen teminat mektubunun nakde çevrilmesi suretiyle tahsil edileceği yolunda 11/1/2004 tarihli ve 505 sayılı işlem tesis edilmiş ve işlem 7/2/2004 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

9. Başvurucu 5/3/2004 tarihinde Gümrük Başmüdürlüğüne itirazda bulunmuştur.

10. İtirazın reddine ilişkin Gümrük Başmüdürlüğü kararı 29/3/2004 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiş, başvurucu 26/4/2004 tarihinde kararın iptali istemiyle Diyarbakır Vergi Mahkemesinde dava açmıştır.

11. Mahkeme; 21/9/2004 tarihli ve E.2004/200, K.2004/380 sayılı kararıyla dava konusu işlemin kısmen iptaline, kısmen de reddine karar vermiştir.

12. Kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay Yedinci Dairesi 14/3/2007 tarihli ve E.2005/11, K.2007/1279 sayılı kararı ile İlk Derece Mahkemesi kararının reddine ilişkin kısmını onamış, iptaline ilişkin kısmı hakkında ise temyiz isteminin kabulüne karar vermiş, bu karara karşı yapılan karar düzeltme başvurusunu da 22/1/2008 tarihli ve E.2007/4459, K.2008/275 sayılı kararı ile reddetmiştir.

13. Bozma kararına uyan İlk Derece Mahkemesi, 9/4/2008 tarihli ve E.2008/208, K.2008/157 sayılı kararıyla davanın süre aşımı yönünden reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesi şöyledir:

"4458 sayılı Kanunun 85. maddesinin birinci fıkrasında transit eşyası için tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sağlamak üzere teminat verilmesinin zorunlu olduğu yolunda yer alan hükme göre; transit rejiminde, eşyaya isabet eden gümrük vergi ve resimleri, Yurda giriş esnasında tahakkuk ettirilerek teminata bağlandığından; söz konusu rejim koşullarına aykırı davranılması durumunda, başlangıçta tahakkuk ettirilerek teminata bağlanan ve itirazsız kesinleşen gümrük vergi ve resimlerinin, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun teminatlı alacakların takip ve tahsiline ilişkin hükümleri uyarınca işleme tabi tutulması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 56. maddesinde de; karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağının vadesinde ödenmemesi durumunda borcun yedi gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağı borçluya bildirileceği, yedi gün içinde borç ödenmediği takdirde teminatın bu Kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alacağının tahsil edileceği öngörülmüş; aynı Kanunun 37. maddesinde ise, hususi kanunlarda ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğinden itibaren bir ay içinde ödeneceği, bu ödeme müddetinin son gününün amme alacağının vadesi günü olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda anılan hükümler birlikte değerlendirildiğinde, önceden teminata bağlanan amme alacağının takip ve tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanunun anılan hükümleri uyarınca tesis edilen dava konusu işlem için idari itiraz yollarına başvurulmaksızın, dava açma süresi içerisinde, doğrudan vergi mahkemesinde dava açılması Yargılama Hukuku kuralları gereğidir. Bu bakımdan, teminata

bağlanan vergilerin takip ve tahsili amacıyla, 6183 sayılı Kanun uyarınca tesis edilip tebliğ edilen işleme karşı itiraz prosedürüne başvurulmasının dava açma süresini etkilemesi olanaksızdır.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "Dava Açma Süresi" başlıklı 7. maddesinin 1. fıkrasında, dava açma süresinin, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde vergi mahkemelerinde otuz gün olduğu; 2. fıkrasının (b) bendinde de, bu sürelerin, vergi, resim ve harçlarla benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarından doğan uyumsuzluklarda, tebliğ yapılan hallerde veya tebliğ yerine geçen işlemlerde tebliğin yapıldığı tarihi izleyen günden başlayacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Üst Makamlara Başvurma" başlıklı 11. maddesinde ise, ilgililer tarafından, idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılmasının üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebileceği, bu başvurunun işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durduracağı, altmış gün içinde bir cevap verilmezse isteğin reddedilmiş sayılacağı, isteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresinin yeniden işlemeye başlayacağı ve başvurma tarihine kadar geçmiş sürenin de hesaba katılacağı hüküm altına alınmıştır.

Olayda, teminat mektubunun nakde çevrilmesi suretiyle tahsil edileceği yolunda tesis edilen işlemin 07.02.2004 tarihinde tebliği akabinde başlayan dava açma süresinin 05.03.2004 tarihinde gümrük başmüdürlüğüne yapılan itiraz başvurusuyla durduğu, itiraz başvurusunun reddine ilişkin Başmüdürlük kararının 29.03.2004 tarihinde tebliği üzerine itiraz edilmekle duran dava açma süresinin yeniden işlemeye başlayıp, başvurma tarihine kadar geçmiş olan sürenin de hesaba katılmasıyla 01.04.2004 tarihinde sona erdiği, buna karşın 26.04.2004 tarihinde Mahkememiz kayıtlarına giren dilekçe ile davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Buna göre, dava açma süresi içinde yapılan itiraz başvurusunun reddi üzerine en geç 01.04.2004 tarihinde dava açılması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra 26.04.2004 tarihinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-b maddesi uyarınca süre yönünden reddine, "

14. Başvurucu, idari işlemlerde ilgili kişilerin hangi kanun yollarıyla mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmesi gerektiği kuralına Anayasa'nın 40. maddesinde yer verilmesine karşın dava konusu işlemde bu hususların belirtilmediğini ve bu nedenle dava açma süresini kaçırdığını ileri sürerek hükmü temyiz etmiş; Danıştay Yedinci Dairesi 15/3/2010 tarihli ve E.2008/2735, K.2010/1272 sayılı kararıyla İlk Derece Mahkemesi kararını onamıştır. Karar gerekçesi şöyledir:

"İlk derece mahkemesi kararlarının, Danıştayca uyumsuzluğun çözümü de gösterilerek bozulması durumunda; kararı bozulan mahkemece, bu karara uyularak yeniden verilecek kararlara karşı yapılacak temyiz başvurularının, bozma kararında yazılı esaslara uygunluğu bakımından incelenmesi gerekir.

Dosyanın incelenmesinden; temyize konu vergi mahkemesi kararının, Dairemizin açıklanan nitelikteki bozma kararına uyularak verildiği anlaşıldığından, istemin reddine ve kararın onanmasına,..."

15. Başvurucu karar düzeltme dilekçesinde de aynı iddiayı dile getirmiş ise de Danıştay Yedinci Dairesi yine bu iddia hakkında bir değerlendirme yapmayarak 19/3/2013 tarihli ve E.2010/8508, K.2013/1190 sayılı kararıyla talebi reddetmiştir.

16. Anılan karar 9/5/2013 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiş ve başvurucu, Anayasa Mahkemesine 7/6/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

17. Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.”

18. 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesi şöyledir:

“1. Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.

2. Bu süreler;

a) İdari uyuşmazlıklarda; yazılı bildirim yapıldığı,

...

Tarihi izleyen günden başlar.”

19. 2577 sayılı Kanun'un 11. maddesi şöyledir:

“1. İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.

2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır.

3. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır.”

20. 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 56. maddesi şöyledir:

“Karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun 7 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağı borçluya bildirilir. 7 gün içinde borç ödenmediği takdirde teminat bu kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alacağı tahsil edilir.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

21. Mahkemenin 15/10/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurucunun 7/6/2013 tarihli ve 2013/3963 numaralı bireysel başvurusu incelenerek gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

22. Başvurucu, idarenin eksik vergi tahsilatına ilişkin bildiriminde işleme karşı başvuru yolları ve sürelerini bildirmediğini, Anayasa'nın 40. maddesi uyarınca idarenin işlemleri nedeniyle hangi süreler içinde, hangi kanun yollarına başvurulacağını bildirilmesi gerektiğini, bu hükme uyulmaması hâlinde sürenin hiç başlamayacağına dair Yargıtay Ceza Genel Kurulu içtihadı bulunmasına rağmen açtığı davanın, yanlış merciye başvurularak dava açma süresinin geçirildiğinden bahisle reddedildiğini belirterek mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

23. Başvurucunun adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin başvurusunun, açıkça dayanaktan yoksun olmaması ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmaması nedeniyle kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

24. Başvuru konusu, yargılama aşamasında ileri sürülen ve esasa etkili hususların karşılanmamasına ilişkin olduğundan başvuru, gerekçeli karar hakkı yönünden incelenecektir.

25. Bakanlık görüş yazısında, mahkemeye erişimin bir unsuru olan mahkeme hakkının mutlak bir hak olmadığı, özellikle bir davanın açılabilirliğine ilişkin bazı sınırlamalar ve niteliği gereği bu konuda düzenleyici işlemlere konu olabileceği, bununla birlikte bu sınırlamaların dava açmak isteyen bir kişinin mahkemeye erişim hakkının özüne zarar verecek duruma gelmemesi gerektiği, konuyla ilgili Danıştay içtihatlarına bakıldığında ise idare tarafından tesis edilen bir işlemde başvurulacak merciin ve süresinin gösterilmemesi durumunda yazılı bildirim süreyi başlatmayacağını vurgulandığı, başvurucunun iddiaları incelenirken bu hususların göz önünde bulundurulması gerektiği yönünde beyanda bulunulmuştur.

26. Başvurucu, başvuru formunda ileri sürdüğü iddiaları tekrarlamıştır.

27. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

28. Anayasa'nın "*Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması*" kenar başlıklı 141. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır."

29. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

30.

Yapılan yargılama sırasında tanık dinleme hakkı da dâhil olmak üzere delillerin ibrazı ve değerlendirilmesi, adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olarak görülen silahların eşitliği ilkesi kapsamında kabul edilmekte olup bu hak ve gerekçeli karar hakkı da -makul sürede yargılanma hakkı gibi- adil yargılanma hakkının somut görünümleridir. Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı birçok kararında, ilgili hükmü Sözleşme'nin 6. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle Sözleşme'nin lafzi içeriğinde yer alan ve AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen gerekçeli karar hakkı ve silahların eşitliği ilkesi gibi ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38). Ayrıca hakkaniyete uygun yargılamanın bir unsuru olan gerekçeli karar hakkı, Anayasa'nın 141. maddesinin birinci fıkrasında yer verilen "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." hükmüyle mahkemelerin uyması gereken bir yükümlülük olarak düzenlenmiştir.

31. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olmakla beraber bu hak, yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı, kararın niteliğine göre değişebilir. Bununla birlikte başvuruçunun ayrı ve açık bir yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddialarının cevapsız bırakılmış olması bir hak ihlaline neden olacaktır (*Muhittin Kaya ve Muhittin Kaya İnşaat Taahhüt Madencilik Gıda Turizm Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, § 26).

32. Kanun yolu mahkemelerince verilen karar gerekçelerinin ayrıntılı olmaması, ilk derece mahkemesi kararlarında yer verilen gerekçelerin onama kararlarında kabul edilmiş olduğu şeklinde yorumlanmakla beraber başvuruçuların dile getirmesine rağmen ilk derece mahkemesinin de tartışmadığı esaslı hususlara ilişkin temyiz başvurularıyla başvuruçuların usule ilişkin haklarının ihlal edildiğine yönelik somut şikâyetlerinin temyiz incelemesinde tartışılmaması, gerekçeli karar hakkının ihlali olarak görülebilir (*Faik Gümüş*, B. No: 2012/603, 20/2/2014, § 49).

33. Somut olayda, başvuruçucu şirket adına Habur Gümrük Müdürlüğünde tescilli transit beyannameler muhteviyatı emtianın varış Gümrük Müdürlüğüne tesliminde ortaya çıkan noksanlığa karşılık gelen muhtelif vergilerin 4458 sayılı Kanun'un 198. maddesi uyarınca on gün içinde ödenmesi gerektiği, aksi hâlde eşyanın alıcısı olan firmanın başvuruçucu tarafından kullanılmak üzere verdiği teminat mektubunun nakde çevrilmesi suretiyle tahsil edileceği yolunda tesis edilen 11/1/2004 tarihli işleme ilişkin itirazın reddine dair Başmüdürlük kararının iptali istemiyle Diyarbakır Vergi Mahkemesinin E.2004/200 sayılı dosyası üzerinde açılan davada, davanın kısmen iptali, kısmen reddi yönünde verilen kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay Yedinci Dairesinin 14/3/2007 tarihli ve E.2005/11, K.2007/1279 sayılı kararıyla olayda dava açma süresinin dikkate alınması gerektiği gerekçesiyle dava konusu uyuşmazlığın esası incelenerek verilen Mahkeme kararının iptale ilişkin hüküm fıkrasının bozulmasına hükmedilmiştir.

Bozma üzerine dosyayı yeniden ele alan İlk Derece Mahkemesi 9/4/2008 tarihli ve E.2008/208, K.2008/157 sayılı kararında, önceden teminata bağlanan amme alacağının takip ve tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tesis edilen dava konusu işlem için idari itiraz yollarına başvurulmaksızın -dava açma süresi içerisinde- doğrudan vergi mahkemesinde dava açılması gerektiği, bu bakımdan teminata bağlanan vergilerin takip ve tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun uyarınca tesis edilip tebliğ edilen işleme karşı itiraz prosedürüne başvurulmasının dava açma süresini etkilemediği, öte yandan bahsedilen vergilerin teminat mektubunun nakde çevrilmesi suretiyle tahsil edileceği yolunda tesis

edilen işlemin 7/2/2004 tarihinde tebliği akabinde başlayan dava açma süresinin 5/3/2004 tarihinde Gümrük Başmüdürlüğüne yapılan itiraz başvurusuyla durduğu, itiraz başvurusunun reddine ilişkin Başmüdürlük kararının 29/3/2004 tarihinde tebliği üzerine itiraz edilmekle duran dava açma süresinin yeniden işlemeye başlayıp başvurma tarihine kadar geçmiş olan sürenin de hesaba katılmasıyla 1/4/2004 tarihinde sona erdiği, buna karşın 26/4/2004 tarihinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine olanak bulunmadığı gerekçesine yer vermiştir.

34. Başvurucu, idari işlemlerde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmesi gerektiği kuralına Anayasa'nın 40. maddesinde yer verilmesine karşın dava konusu teminat mektubunun nakde çevrilmesi suretiyle tahsil edileceği yolunda tesis edilen 11/1/2004 tarihli işlemde bu hususların belirtilmediğini ve bu nedenle dava açma süresini kaçırdığını ileri sürmüş ise de Danıştay Yedinci Dairesi, İlk Derece Mahkemesi kararına atıf yapmak suretiyle belirtilen iddia hakkında bir değerlendirme yapmaksızın onama kararı vermiştir. Başvurucu karar düzeltme dilekçesinde de aynı iddiada bulunmuş, Danıştay Yedinci Dairesi yine başvurusunun anılan iddiasını değerlendirmeden karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir.

35. 2577 sayılı Kanun'un başvuruya konu yargılama devam ederken yürürlükte bulunan 49. maddesinde Danıştayın, görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması, hukuka aykırı karar verilmesi veya usul hükümlerine uyulmaması sebeplerinden dolayı ilk derece mahkemesi kararlarını bozacağı, yine aynı Kanun'un 54. maddesinde, kararın esasına etkisi olan iddia ve itirazların kararda karşılanmamış olması, kararda birbirine aykırı hükümler bulunması, kararın usul ve kanuna aykırı bulunması ve hükmün esasını etkileyen belgelerde hile ve sahtekârlığın ortaya çıkmış olması durumlarında kararın düzeltilmesi talebinde bulunulacağı kural altına alınmıştır (*Münür Ata*, B. No: 2014/4958, 22/1/2015, § 43).

36. 3/10/2001 tarihinde kabul edilen değişiklikle Anayasa'nın 40. maddesinde "*Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.*" hükmü ilave edilmiştir. Bu değişikliğin gerekçesinde ise bireylerin, yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanmasının amaçlandığı, son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, merci ve sürelerin belirtilmesinin hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk hâline geldiği belirtilmektedir (*Aktif Elektrik Müh. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.*, B. No: 2012/855, 26/6/2014, § 40).

37. Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu tarafından, idarece tesis edilen bir işlemde başvurulacak merci ve süresi gösterilmemiş ise yazılı bildirim süreci başlatmayacağı yönünde kararlar verdiği görülmektedir (Danıştay VDDK, E.2013/221, K.2014/88, 19/2/2014; E.2014/613, K.2014/791, 17/09/2014; E.2014/812, K.2014/928, 12/11/2014)

38. Bu durumda, Anayasa'nın 40. maddesinde yer alan ve idari işlemlerde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilerine başvuracağını ve bunun sürelerinin belirtilmesinin zorunlu olduğu kuralına rağmen dava konusu edilen işlemde bu hususlara yer verilmediği için süresi içinde dava açmadığına yönelik başvuru iddiasının ciddi olduğu ve İlk Derece Mahkemesi tarafından bu iddia değerlendirilemediği için kanun yolu aşamasında ayrıca değerlendirilmesi gerektiği ancak Danıştay Yedinci Dairesince ayrı bir değerlendirme yapılmayarak İlk Derece Mahkemesi kararına atıf yapılmak suretiyle temyiz isteminin ve daha sonra karar düzeltme talebinin reddedildiği oysa bu iddianın atıf yapılmak suretiyle karşılanacak iddia niteliğinde olmadığı, temyiz merciince bu iddianın açık bir şekilde kararlarında değerlendirilmediği ve karşılanmadığı görülmektedir. Bu nedenle yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurusunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

39. Açıklanan nedenlerle başvurusunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

40. Başvurucu, ihlalin ortadan kaldırılması yönünde karar verilmesini talep etmektedir.

41. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

42. Başvuru konusu olayda tespit edilen ihlal, adil yargılanma hakkının unsurlarından olan gerekçeli karar hakkının ihlal edilmesinden kaynaklandığından ve ihlalin yeniden yargılama yapılarak ortadan kaldırılmasında hukuki yarar bulunduğundan 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası gereğince ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili Mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

43. 198,35 TL harç ve 1.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin başvurucaya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Başvurucunun gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. İhlal ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin Diyarbakır Vergi Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

D. 198,35 TL harç ve 1.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurusunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına

15/10/2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI